

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка Антонюк Ірини Миколаївни на дисертаційне дослідження Палійчук Анни Вікторівни «Мистецький доробок Володимира Івасюка у вимірах української музичної культури другої половини ХХ століття: історико-біографічний аспект», представлене на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 – теорія та історія культури

Упродовж останніх десятиліть у континуумі національної мистецтвознавчої науки спостерігається значне підвищення цікавості до поглиблення вивчення вже відомих, або й невиявлених раніше біографічних фактів, до дослідження невідомих граней особистості, суспільно-історичних факторів та аспектів стилістики творчості українських композиторів недавнього минулого з позиції висвітлення художньо-мистецьких та суспільно-історичних процесів, що відбувались нещодавно в Україні, та з позиції узагальнення аксіологічного значення творчої спадщини цих митців. Саме таким дослідженням є робота А. В. Палійчук, яка вперше в українському музикознавстві звернулась до проблематики мистецького доробку В. Івасюка під кутом зору комплексного дослідження історико-біографічного аспекту.

Українська пасіонарність В. Івасюка – особистості надзвичайно харизматичної та сповненої національної свідомості – була у постійній стадії піднесення в сенсі нездоланного потягу до діяльності і непереборного прагнення *здійснити* свої ідеали засобами української пісні. Пісні В. Івасюка, ставши духовним здобутком українців усього світу, складають невід'ємну частину української ментальності. Вони піднесли риси національної самобутності й ідентичності українців і є одними з найвідоміших серед доробку українських піснярів у світі.

Глибокі наукові рефлексії щодо творчості та постаті композитора, невпинного семантичного нарощування минулих та сучасних виконавських

інтерпретацій його пісень визначили мету дослідниці, що сформулювалась у виявленні провідних аспектів творчості В. Івасюка у вимірах української музичної культури другої половини ХХ століття. Особливу наукову свіжість та цінність у розкритті задекларованої мети складає розкриття екзистенціальних показників мистецької особистості композитора.

Сформульований задум наукової праці, його творча інтерпретація сприяли успішному розв'язанню актуальних завдань дисертації. Методологічна база роботи ґрунтується на комплексному поєднанні історичного та біографічно-персоналістського підходів у річищі методу культурології, найширшим залученням теорій мистецтвознавства, естетики, психології особистості, теорій діалогу, творчого стилю, категоріальності та автопоезису.

Наукова новизна охоплює всі структурні компоненти роботи. По-перше, робота комплексно розкриває невивчену в українському мистецтвознавстві проблему визначення національно-історичних аспектів творчості та творчої долі В. Івасюка, культурно-історичний та особистісно-життєвий контексти його творчості. По-друге, розкриває явище авторської мови, з'ясовує стилістику пісенної творчості композитора як номатичного явища, досліджує способи виконавської артикуляції щодо відтворення інтонаційного словника екзистенціалу В. Івасюка.

Серед фундаментальних питань, які розкриває у праці дисертантка, слід виділити розробку подвійної категоризації понять часу та «героя свого часу», що дозволило докладати цю дихотомію у відповідності до долі та творчості В. Івасюка. При цьому дослідниця робить влучне спостереження про важливість для творчості композитора «зустрічі» у музиці трьох форм часу – історичного «часу культури», особистого психологічного часу та власного музичного часу. Особливої ваги та перспективності щодо подальших досліджень роботі А. В. Палійчук надають спроби розвитку поняття автопоезису стосовно музичної творчості.

У дисертації авторка послідовно доводить думку, що показовою рисою творчості В. Івасюка як знакової творчої особистості є переосмислення вокального сонору як способу висловлення та самоусвідомлення особистості.

Обґрунтування даної позиції дисертантка здійснює шляхом аналізу музичної і словесно-поетичної лексики композитора. Вищезазначені аргументи пояснюють вагомість та своєчасність для української мистецтвознавчої думки обраного вектору дослідження Палійчук А. В.

Значну увагу у роботі привертає оригінальність ідей та висновків:

Перший розділ дослідження спрямований на вивчення мистецької особистості В. Івасюка, яке авторка здійснює у процесах розгляду дихотомії підходів до феномена часу. Найбільш цінними виділяємо положення про визначення провідного аспекту творчості – моделювання власного «психологічного часу» і його долання, пов'язаного з осмисленням зовнішнього життєвого ряду і власних рефлексій композитора. Влучне спостереження дозволило також зробити висновок про одночасну пасіонарність і маргінальність постаті В. Івасюка. Розглянуто роль позитивних сторін діяння ЗМІ, що сприяли підсиленню спілкування композитора-співака з найширшими колами українців і виділенню його спілкування «як голосу, що звучить по усій Україні» (с. 104), як голосу, що «не піддавався божевіллю одноманітності, стандартності, всезабороненості світу, котрий навряд чи знає, куди прямує» (с. 109). Роздуми авторки роботи привели її до висновку про логічне вписування діяльності Івасюка у явище автопоезису у сфері масової культури.

У другому розділі, досліджуючи аспект типології змісту пісенної творчості композитора, дослідницький процес приводить авторку до висновків про створення Івасюком такої мовної традиції, яка має «найбільшу часову протяжність, що не лише порушила, але й навіть зміцнила її єдність. Тому музикант обирає широку та глибинну у власних семантичних витоках сферу пісенної творчості як засадничу» (с. 180).

Робота відзначається докладністю опрацювання об'єктного матеріалу, обґрунтованістю висновків. Виділені положення складають найбільш значимий аспект наукової новизни дисертації, а результати дослідження, апробовані за вимогами МОН України, мають вагоме практичне значення. Автореферат дисертації підтверджує самостійність роботи, стисло і сконцентровано передає основні положення дисертації.

Разом з тим виникає ряд запитань:

1. До матеріалів дослідження залучено документи з особистого архіву родини Івасюків. Хотілось би в'яснити, чи опрацювання зазначених архівних матеріалів сприяло виявленню невідомих до цього часу фактів з творчої біографії Володимира Івасюка, або допомогло б розкрити невідомі грані його творчої особистості?
2. Чи використовує дисертантка музичні твори Володимира Івасюка у власній педагогічній праці? Чи включаються пісні композитора до концертних програм дослідниці?

Дисертація А. В. Палійчук являє собою самостійне, методологічно і теоретично обґрунтоване, виконане на належному фаховому рівні наукове дослідження актуальної мистецтвознавчої проблеми. Її практична спрямованість є очевидною, оскільки робота відзначається заповненням інформаційної лакуни, що дотепер існує у соціально-комунікативній мережі України щодо особистості В. Івасюка. Основні результати дослідження оприлюднені у 5 одноосібних наукових працях на сторінках фахових мистецтвознавчих видань та апробовані у виступах на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Текст роботи відповідає вимогам МОН України. Автореферат і публікації повністю віддзеркалюють основні положення представленої роботи.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Мистецький доробок Володимира Івасюка у вимірах української музичної культури другої половини ХХ століття: історико-біографічний аспект», відповідає вимогам МОН України, паспорту спеціальності, профілю спеціалізованої вченої ради, а його авторка Палійчук Анна Вікторівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 – теорія та історія культури.

Офіційний опонент –
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри історії музики
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка.

